

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

129. An Prælati nonstra Religionis, & aliarum, quæ privilegiorum communicatione gaudent, possint concedere dimissorias Novitus, ut ab Episcopo ordinentur? Ex p. 3. tr. 2. res. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](#)

3. Sed si aliquis inquirat, an Superior regularis contra dictum decretum mittens suos subditos ad Ordines suscipiendo; si missus Ordines non suscipiat, dictas penas nihilominus incurrat? Negatum sententiam tenet Tamburinus, & Peyrinus locis citatis. Tunc quod hoc statutum odiosum est, & contra antiquissima regularium priuilegia, quibus poterant ordinari a quoconque Episcopo, ut constat ex Calurub. in Compend. priuileg. mendic. ver. Ordines Sacram. I. 3. 9. 10. 11. & ex tom. 1. priuileg. Ordin. Minim. in Confis. 2. July II. §. 6. & ex tom. 2. in Confis. 7. Pij V. §. 9. Vnde strixte est interpretandum. Tum quod verba intelligenda sunt cum effectu, l. 1. §. hac verba, Digestus quod quisque Iur. cap. relatum, de Cler. non resid. cap. qualiter, ubi gloss. ultim. de pac. cap. si à Iudice, de appell. in 6.

4. Verum pro affirmativa sententia stat Garcia in addit. part. 5. cap. 7. num. 9. 2. Riccius part. 4. decr. 118. num. 10. & Pater Bordonus ubi supra, num. 66. Quia (ait iste) etiæ actus concessionis sit ordinatus ad receptionem Ordinum; nihilominus, qui in ratione confessionis habet totam suam perfectionem, & complementum ex parte concedentis, respectu cuius pena attenditur: id est, cum in se sit actus complectus, & ab solitus, nihil prohibet, quin inducat penitentiam incursum. Nec urgent allata à Peyrino, quia licet alias Praelati regulares possint dimittere suos subditos ad quoconque Episcopos; tamen ex Decreto hoc nunc non possunt; & cum etiam constet de penis, & de perfectione actus; non potest inferri nisi incurso penarum, quicquid deinde sit de non sibi dimisoriarum; neque ex hoc extenditur decretum, sed intelligitur secundum verum sensum; & priuilegia illa cum iam sint extincta nihil operari possunt defendere superiorum ab incursu penarum, quando directe fuit transgressus decretum. Et bene licentia obtinuit suum effectum ex parte concedentis, licet subditus non fuerit ordinatus, nam effectus ordinacionis supponit quidem licentiam, sed ab ea non pendet vt a sua causa, sed ab ordinatore; licentia enim sufficienter habet suum effectum, quando obtenta fuit a petente. Et id est ego utramque sententiam probabilem puto, licet hæc posterior videatur mihi probabilius.

RESOL. CXXVIII.

An Regulares, qui volunt sacris Ordinibus initiari, debent habere dimissorias ab Episcopis, in quorum Diœcesis tunc manent?

Vñ an prædicti Regularibus eas debent dare proprii
Praelati Regulares iuxta formam Congregationis
Concilij? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Resol. 1. 3.
alias 1. 5.

§. 1. A Ffirmatiū respondendum videtur. Nam Gregor. XIII. statuit, ut Regulares suscipiant Ordines factos ab Episcopis, in quorum diecesi sunt monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant. Et hoc etiam colligitur ex Concilio Trident. sess. 2. 3. cap. 8. & ita hanc opinionem tenet, & docet Henriquez in summ. lib. 10. c. 2. 3. n. 4. & quod mirum est, nouissime P. Vincentius Fillicius in suis quest. mor. tom. 1. tr. 9. c. 5. n. 98. qui excipiunt Societatem Iesu, in qua ex priuilegio satis est dimissoria propria Superioris.

2. Sed contraria sententia absolutè omnibus Religionibus tenenda est. Nam de mandato S. D. N. Sixti Quinti, auditu fuerum procuratores Religionum super declarationem Gregorij XIII. in qua, ut diximus, Regulares tenebantur recipere Ordines sa-

cro, vel dimissorias ab Episcopis: & idem Sanctissimus, hoc non obstante, ex sententia pronuntiavit, posse Regulares concedere dimissorias ad Episcopum diecesis, quod si absuerit, ad quemque mque dummodo ab Episcopo, qui ordines contulerit, examinatur quoad doctrinam. Et tandem Clemens VIII. præscripti Regularibus modum, & formam concedendi dimissorias sibi subditus. Verba declarationis sunt haec. De mandato S.D.N. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. tenore præfentum mandatur omnibus, & singulis quorumcunque Regularium superioribus, ut de cetero obseruari faciant, ea quæ in decreto Sactæ Congregat. Concilij Tridentini continentur, cuius tenor est talis.

3. Congregatio Concilij censuit, superiores Regularis posse suo subdito idem Regulari, qui prædictis qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, litteras dimissorias concedere ad Episcopum, tamen dicecefanum, nempe illius Monasterij, in cuius familia ab his, ad quos pertinet is Regularis, positus fuerit, & si dicecefanus absuerit, vel non effici habiturus ordinaciones, ad quocumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinatur quoad doctrinam, & dum ipsi Regularis non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus dicecefanus vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinaciones.

4. Verum, cum à superioribus Regularibus Episcopo dicecefanico abiente, vel ordinaciones non habente, litteræ dimissoriae dabuntur, in eis utique huiusmodi causam absentie dicecefanii Episcopi, vel ordinacionum ab eo non habendarum, exprimendam esse. Quod qui non fecerint offici, & dignitatis, sed administrationis, ac vocis actiæ, & passiæ priuationis, ac alias arbitrio eiusdem S.D.N. Papæ relaxatas penas incident. In quorum, &c. Dat. Romæ disp. 15. Martij Ann. 1596. Hoc decretum inuenies apud Piafecium in prædicti Episcopali part. 1. cap. 1. num. 1. 4. Quarantam in summ. ver. ordo, in fine, fol. mibi 392. Naldum in summ. ver. ordo, num. 26. vide Petr. Ledesimam in summ. tom. 1. de sacram. Ordinis, cap. 8. concl. 10. fol. mibi, 448. & nostrum Patrem Molfechum in summ. tom. 1. tract. 2. c. 2. num. 2. 3. & seq.

RESOL. CXXIX.

An Praelati nostra Religionis, & aliarum, que priuilegiiorum communicatione gaudent, possint concedere dimissorias Noutiis, ut ab Episcopo Ordinentur: Ex p. 3. tr. 2. Resol. 7.

§. 1. N egatiū responderet Peregrinus in Comm. Consist. nostra Relig. p. 1. c. 4. littera A. §. 1. & sic ait ille. Si aliquis ex nostris Praepositis concederet Dimissorias Noutio ad recipiendam primam tonsuram incurrit suspensionem ab officio, & beneficio, latam in Concil. Trident. sess. 2. 3. c. 10. Ita Peregrinus.

2. Sed aduersus illum prorufus affirmatiū sententiam sustinendam esse puto. Nam vt obseruat Bartholomaeus de Vecchis in prædicti Noutiorum disp. 11. dub. 8. n. 3. Ascanius Tamburinus de iure Abb. tom. 2. disp. 2. n. 2. 7. n. 2. Ioan. Bapt. Tiber. in Instruc. pro ordinanc. c. 7. q. 50. & Sanch. in sum. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 2. in fine. Si in aliqua Religione adest priuilegium mittendi Professos cum litteris dimissorialibus ad quoconque Episcopos, causa factos Ordines suscipiendi, integrum est. Superioribus dictæ Religionis conferre etiam Noutiis hanc licentiam, & litteras dimissorias præbere. Sed in nostra Religione adest sibi prædictum priuilegium, ergo, &c. Minorem propositionem huius argumenti, ex qua labefactatur opinio Peregrini, probo euidenter

H cx

Sup. hoc
examine in
Res. mot. pre-
teritæ, §. De-
inde. & in
alii claus. ann.
& pro
sequentiis
in hoc textu
a vers. dum
ipsi Regulari-
tes, late in
Res. præteri-
ta, & in aliis
claus. ann.
& supra in
R. 4. §. De-
cimus ter-
tius.

ex ipsomet Peregrino in *Compendio nostrorum privilegiorum*, part. 2. titul. orationes, §. 1. vbi sic ait. Per facultatem concessam Congregationi S. Benedicti Vallisoleti à Clem. VIII. ann. 1590. die 12. A. gesti, Pontificatus sui ann. 5. possunt nostri cum litteris dimissoriis Superiorum suorum à quibuscumque locorum ordinariis ad omnes, etiam Presbyteratus, Ordines promoueri, absque Episcopi diocesani licentia, seu litteris commendatitatis. Ita Peregrinos.

3. Cum igitur secundum Peregrinum Superiores nostri Religionis possint concedere Professi litteras dimissoriales, poterunt etiam illas Novitii conferre, vt docent Vecchius, Tamburinus, Tiberius, & Sanchez *vbi supra*, quia Novitii gaudent privilegiis Religionis circa Professos concessis. Et ita hanc sententiam praetor DD. citatos, tenet etiam Suarez de Religionem, tom. 3. lib. 5. c. 16. n. 17. qui etiam addit ad tollendas omnes difficultates, Superiores Religionis Societatis Iesu v. habere hoc privilegium, nempe concedendi litteras dimissoriales Professis, etiam cum ampliatione illud communicandi Novitii. Vide addit Suarez, quod hoc privilegio uti poterunt aliarum Religionum Praelati erga suos Novitios, si cum dicta Societate Iesu in privilegiis communicant. Sed nostra Religio gaudent aequo principaliter privilegiis concessis Societati Iesu v. vi docet ipsomet Peregrinus. Ergo constanter aduersus illum dicendum est posse Superiores nostrae Religionis concedere litteras dimissoriales Novitii, & illas concedendo non incurrire in suspensionem latam in Concil. Trident. *vbi supra*; ut ipse pergam volebat.

4. Nec aduersus supradicta facit Naldus in *summ. ver. Novitii*, §. 8. Vgolinius de potest. Episcop. 26. §. 6. n. 7. Henriquez lib. 10. c. 23. n. 3. & lib. 14. c. 9. n. 2. cum aliis afferentibus litteras dimissoriales esse concedendas Novitibus ab Episcopo; nam loquuntur de iure communi, non autem, vt notant citati DD. in casu privilegi, concedentes. Si perboribus Religionum posse dictas litteras suis subdici concedere, & maxime quando privilegium extendit hoc etiam ad Novitios, quae omnia adesse in casu nostro, satis probatum est. Eigo, &c.

RESOL. CXXX.

An Praelati Regulares locales possint concedere dimissorias suis Novitii, vt ab Episcopo ordinentur? Ex p. 4. tr. 4. & Mis. Ref. 7.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in aliis eius not. §. 1. Afirmative contra Peregrinum respondi in 3. part. tract. 2. refol. 7. cum multis Doctoribus; sed ipse iterum in addit. q. 10. negatim sententiam docet, quæ mihi iterum non placet, nam præter Doctores citatos *vbi supra*, meam opinionem tenet etiam nouissime Augustinus Barbola de iure Poniticio lib. 1. cap. 17. num. 17. vbi sic ait. Si Abbaties, aut alij Religionum Praelati haberent speciale privilegium concedendi suis Monachis dimissorias litteras ad quemcumque Episcopum, licet in illo non exprimatur, quod illud valeat Novitii communicare, poterunt tamen etiam Novitii illas, vt à quocumque Episcopo ordinentur, sicut ceteris Monachis professis concedere. Ita Barbola, qui citat Tamburinum, Sanchez, à Vecchis, & Tiberium à me etiam ante illum *vbi supra* citatos; & ratio est, quia Novitii gaudent privilegiis Religionis, vt docet Henriquez lib. 1. c. 22. n. 7. Azorius part. 1. lib. 12. c. 2. quest. 10. Sayrus de censor. lib. 7. c. 1. 3. num. 6. Sanchez in summa tom. 1. lib. 4. cap. 3. n. 17 Suarez de Religionem, tom. 3. lib. 5. c. 16. n. 17. Hinc Dominicus inc. Religionis, §. quattuor, n. 3. de sent. excommunicationis in 6.

sic afferit. Nota quodd ingrediens professionem alias generis personarum, gaudet privilegiis concessis personis illius professionis, hec non firmato proposito sit effectus illius. Ita ille. Vide ex his patet disponit ad argumentum Peregrini afferentem contrarie non apparere privilegium in quo dicantur Praelati Regulares posse concedere dimissorias ad Ordines suscipiens Novitii, sed suis subditis, & per subditos intelligere Professos, non, inquam, vale hac ratio, nam, vt dictum est, Novitii gaudent privilegiis Religionis, & quod odiu non venit Novitii applicatione Religiorum, secus autem in favorebus, vt est in casu nostro, ergo &c. Nec etiam vale dicere cum dicto Peregrino quodd privilegia exorbitantia à iure communi sunt iuris interpretanda, ex cap. que à iure communi, de reg. iuriis in 6, nam responsum hoc esse verum, quando privilegium effet concessum in particulari, secus autem, vt est in casu nostro, quantum est concessum toti Religioni in communi, & ita in terminis docet doctus Portel, in respons. reg. part. 3. cap. 49. ad 2. argum. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 1. num. 13. & alij penes ipsum. Igitur cum Praelati nostra, tum ceterarum Religionum, habeant privilegium concedendi dimissorias suis Monachis, dicendum est per consequens posse etiam dimissorias Novitii concedere, gaudentibus Religionis privilegiis, & quod fauorem vententibus appellations Religionum & subditorum.

RESOL. CXXXI.

An possit Superior circa materiam grauen obligari sub veniali?

Ex quo primo deducitur videntem posse ad veniales culpam in materia graui obligari, secus autem dum est de inventio, in quo Deum testem rapiisse adducit.

Secundo, posse Corffiarium pænitentiam grauen impnere sub veniali.

Et notatur certum esse nullo modo posse Legislatorum in materia leui obligationem grauen imponere, licet velit, & intendat?

Et quid maximè ex usu Religionum, in quibus aliquando Superior res leues prohibet in virtute Sancte Obierientie, & sub pena excommunicationis? Ex P. 3. tr. 6. & Mis. 2. Ref. 91.

§. 1. D E hac quæstione alibi aliqua tetigimus. Negatiuam sententiam mordicus habuit Vasquez in part. 2. tom. 2. disput. 15. cap. 3. numer. 17. & cap. 4. a num. 32. Beccanu tom. 1. tract. 3. cap. 6. quest. 3. num. 10. Aragona in 2. 2. quaff. 6. art. 3. Mexia in prag. taxa paup. conclus. 1. num. 11. Salonus in 2. 2. quest. 77. art. 1. contrarior. 8. Ochagavia tract. ultim. de satisfact. Sacram. quest. 8. numero septimo, & alij, quia voluntas Superioris feliciter requiritur ad imponendam obligationem; sed postea qualis obligatio sit ex grataitate, vel leuitate rei, quæ precipit, sumenda est. Ergo, &c.

2. Verum ego contraria sententiam cum Leflio lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 96. tenendam esse existimo, quam tuentur Suarez lib. 3. de legibus, cap. 27. num. 7. Valentia tomo 2. disput. 7. quest. 5. part. 1. Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 4. num. 25. Salas de legib. disp. 10. sect. 7. num. 33. & ali, quia obligatio legis ex voluntate legislatoris dependet; ergo si legislator non vult ad mortale obligare, lex obligare non potest; quia nequit extendi obligatio ultra mentem legislatoris, vt patet in libro p. quis nec causam, & in lib. non omnes. Digesti, sicutur petatur.

3. Hinc